

FOTÓK • PICTURES • SZENTIVÁNI JÁNOS

Szász László

Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központ

Csuda(jó)ház Szegeden

Mikó László és Szántó Tibor építészek az Universitas-program keretében, Világbanki finanszírozás szerint lebonyolított, előminősítést követő tervpályázaton nyerték el a megbízást, ami már önmagában példa értékű. Az is, hogy az előminősítéshez szükséges referenciák okán az építészek szövetkeztek egykori munkahelyükkel, a KÖZTI-vel, aki korrekt partnerként a későbbiekben is beérte a szakági tervezéssel.

CSUDAHÁZ – pontosabban csuda(jó)ház mondanám a Szegedi Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központról, és szívem szerint óriásplakátokon hirdetném szerte az országban, hogy emberek gyertek, és lássatok csodát. Mert ez maga a csoda. Az egész épület története – annak születése, a megvalósítás folyamata és a végeredmény – mind-mind mesébe illő. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy az épí-

tészek csak ültek és várták a csodát, hanem pont fordítva, négy év kemény munkája eredményezte azt.

Csodaszámba megy, hogy a tervpályázaton nyertes tervet és a tervezési programot szinte változtatás nélkül engedélyezési, majd tender –és kiviteli tervként lehetett továbbdolgozni, senki nem állt elő költségcsökkentő ötletekkel, nem szólt bele a tervezők dolgába. Sőt, további pénzek kerültek a Széche-

nyi Terv jóvoltából, a város is beszállt, és a meglévő előadóterem köré konferencia-központ is létesülhetett. A közbeszerzési eljárás során kiválasztott generálkivitelező (Magyar Építő – Baucont Kht.) egy ilyen helyzetben nem tehetett egyebet, meg kellett építenie azt, amire szerződött. Ebből is látható, hogy mekkora jelentősége van annak, ha a közbeszerzési eljárás részeként tervpályázat kerül kiírásra.

Aztán folytathatnám a csodák számát a nyitott gondolkodású, döntésképes tűzoltó hatósággal, mely azt keresi, hogy segíthetné az épület megvalósítását, és nem azt, hogy mit miért nem lehet megcsinálni. Látszólag nem nagy ügy, de mindenki, akinek voltak-vannak keserű tapasztalatai, tudja, hogy mit jelent.

És akkor essék szó magáról az épületről. Nem készültem rá igazán, bár átfutottam az Építészforum portálján az ismertést, de a fotókból, bélyegnyi ábrákból nem tudtam igazán képet alkotni arról, hogy mi is ez valójában. A helyszínen állva először is lenyűgöztek az épület méretei. Mintha egy 2:1 arányú modellt látnék, minden kétszer akkora, mint amekkorának gondoltam. Besétálva a hatalmas üvegcsarnokba, nem tudtam betelni a látvánnyal. Teljesen valószerűtlen volt ez a hatalmas fedett utca, síkfelületű üvegtetejével, hidakkal, fákkal. Emlékeimben kutatva halványan derengett, talán a DK-ban láthattam hasonló képeket dán egyetemekről, de ez itt a fizikai valóság. Hogy ezt itt, Szegeden, meg lehetett valósítani – 25.000 m²-es épület, 7,5 milliárd forint a kultúra oltárán –, maga a csoda.

Befutnak Skardelli Gyuriék is, körüljárjuk az épületet. Egyemeletes lakóházak körben, a rendezési terv szerinti tömb-átnyitást követően mélyebb értelmet kap a fedett utca, tengelye az egyetemi campusra vezet majd. Mintegy háttérként hallgatom a történetet, itt egyetemi sportpálya volt, előtte tó, ott a Jogi Kar épülete a szomszédban. Aztán, hogy orvul ledöntötték a megtartandónak számt sportpálya bejáratot, sajnos a lámpák színe nem stimmel, ez itt travertin lett volna, nem térkő, stb. Apróságok.

A ház viszont fantasztikus, az olvasóterek üveghomlokzatú tömbje lenyűgöző, a távolságok, a kettős belmagasságok, a bejárat oszlopsor és tető aránya a 80 cm átmérőjű pillérekkel, a párkánykiülések nem csillapítják küzdelmemet saját léptékszavommal. Elszoktunk tőle, pedig az építész története bővelkedik hasonló példákban.

Tiszta képlet, az olvasóterek transzparens üvegdoboza az egyik oldalon, a könyvraktárt magába foglaló téglaburkolatú, zárt tömeg a másik oldalon, közte az üvegfedésű utca. A könyvraktárak előtti sávban, az „utca” légtérében két dupla belmagasságú tér tele számítógéppel, ez az információs központ.

A galériás, kétszintes olvasóterek nagyvonalúságára rímel a fedett utca tágassága, az átkötő hidak jó ütemben, funkcionálisan is jó helyen teremtenek kapcsolatot a könyvraktár tömbjével.

Az utca legszélesebb pontján érkezünk az épületbe, balra ruhatár és a Konferencia Központ, mely-

ÉPÍTÉSZET / ARCHITECTURE
MIKÓ LÁSZLÓ ÉS SZÁNTÓ TIBOR
– SZÁNTÓ & MIKÓ ÉPÍTÉSZEK KFT.

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSÁK / FELLOW ARCHITECTS
FAZAKAS BÁLINT, KÜRTÖSI PÉTER,
NAGY SÁNDOR, ROBOTKA TAMÁS,
BRÉDA SZILVESZTER, SVEJKOVSKY ANITA
– SZÁNTÓ ÉS MIKÓ ÉPÍTÉSZEK KFT.

GENERÁLTERVEZŐ / MAIN DESIGNER
KÖZTI RT.

STATIKA / STRUCTURE
BECKER ÁDÁM

BELSŐÉPÍTÉSZET / INTERIOR DESIGN
PLACHTOVICS VILMOS

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
KIRÁLY BÉLA

ÉPÜLETGÉPÉSZET / PLUMBING
BERZSENYI ZOLTÁN, ÁCS BÉLA

KERTTERVEZÉS / LANDSCAPE
HAVASSY GABRIELLA

KÖZMŰVEK / PUBLIC UTILITIES
SZALKAI BÉLÁNÉ

KÖNYVTARTECHNOLÓGIA / LIBRARY-TECHNOLOGY
DR URBÁN LÁSZLÓ

ÜVEGSZERKEZETEK / GLASS STRUCTURES
STOCKER GYÖRGY

AKUSZTIKA / ACOUSTICS
KOTSCHY ANDRÁS

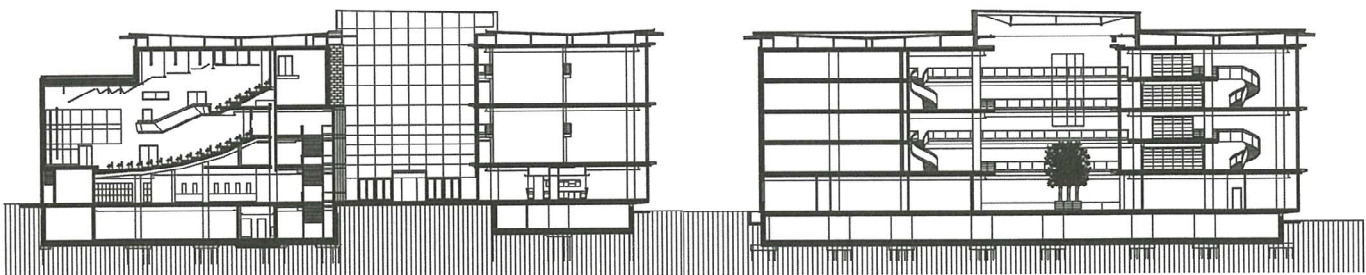
ÜVEGMŰVÉSZET / GLASS WORKS
KOVÁCS KEVE KÁROLY

GRAFIKA, TIPOGRÁFIA / GRAPHICS, TYPOGRAPHY
SZÁNTÓ ERIKA

SZCENIKA / STAGECRAFT
STRACK LŐRINC

GENERÁL KIVITELEZŐK / MAIN CONTRACTOR
MAGYAR ÉPÍTŐ RT., BAUCONT RT.

TERVEZÉSI PROGRAM / BUILDING ENGAGEMENT
DR. MADER BÉLA, BORVENDÉG BÉLA

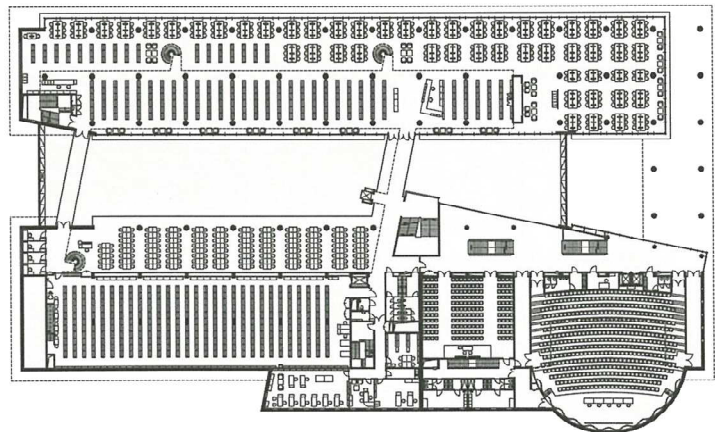

nek külső megközelítési lehetősége is van. Ha a könyvtár zárva, ott még lehetnek rendezvények. A 730 fős nagyterem lenyűgöző tér, lépcsős kialakítású, akusztikailag és szcenikailag profi, akár egy színház; karzattal, oldalpáholyokkal, változtatható színpadmérettel. Alatta mobil fallal osztható, síkpadozatú, hatalmas rendezvényterem, mellette még egy. Előterei szépek és tágasak.

Fegyelmezett, de mégis fesztelen természetesség jellemző itt mindenre, ez az, amit az épület sugall. A könyvtárigazgató, dr. Máder Béla nem kis büszkeséggel jár-keel a létesítményben, s elmondja, hogy nemzetközi összehasonlításban is a legkorszerűbb létesítmény jött létre, a kari könyvtárak helyett az ösz-szevont, központi egyetemi könyvtár a jövő útja. Már induláskor közel egymillió kötetre rúg az állomány.

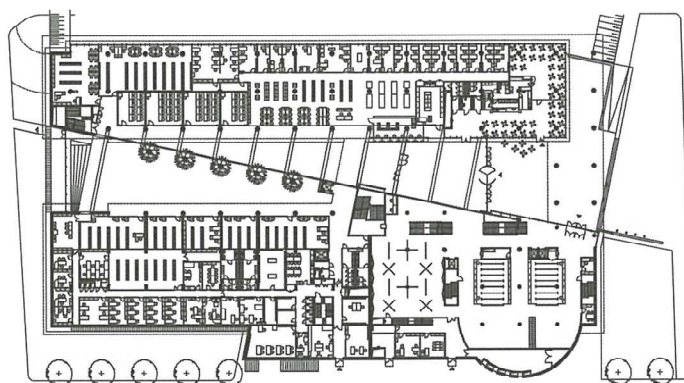
Kezdetben mindenki kikölcsönözte a könyveket és szaladt vele haza. De már egyre nő a könyvtárban tanulóok száma, sokan reggel beköltöznek és zárásig itt vannak. Élvezik az épületet (erről a vendégkönyv bejegyzései is tanúskodnak), használják és a magukénak is érzik azt.

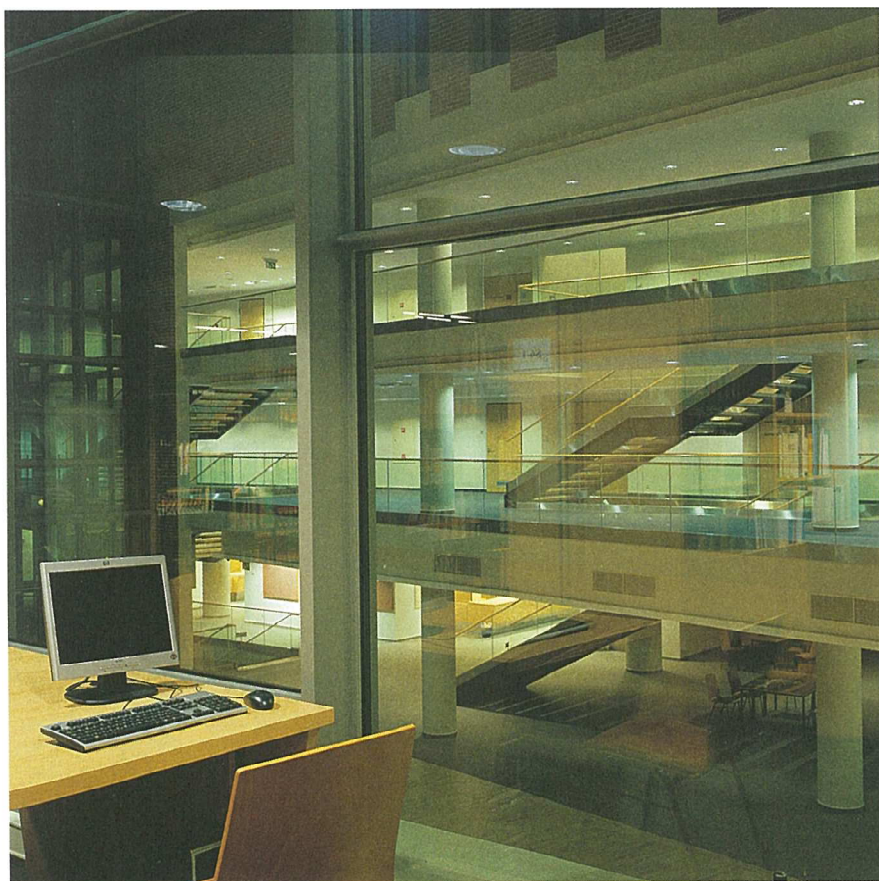
Igazán ezt tartom a legnagyobb eredménynek, amit építész elérhet. Ebből a szempontból a szokásos építéskritikus (inkább kritikus építési) kucakodásnak, köztöködésnek nincs értelme, nem is érdemes rá szót vesztegetni.

Inkább mindenkinek azt tanácsolom, menjen el Szegedre és nézze meg ezt a házat. Nem csak építészeknek, hanem az épített környezetre érzékeny minden olyan embernek, akit lesújt, ha végignézi, hogy mi történik a Petőfi hídtól délre a Duna-part két oldalán; politikusoknak és döntéshozóknak, akiknek kételyük merül fel afelől, hogy a közpénzek elköltésénél a tervpályázat és a nyílt közbeszerzési eljárás átléphető, kamarai és minisztériumi vezetőinknek,

hogy a sok panasz és kesergés helyett pozitív példát mutassanak fel arra, mit szeretnének elérni, általánossá tenni.

Az egész szakma becsülete és önbecsülése a tét napjainkban. A Szegedi Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központ példája mutatja, hogy nincs még minden veszve.

László Szász

University Library and Conference Centre

A Wonder(full)house in Szeged

ARCHITECTS László Mikó and Tibor Szántó were winners of a tender within the framework of the Universitas programme performed according to World Bank financing after pre-qualification and thus received contract for the project, which is an exemplary model in itself. Just like the fact that –because of the references needed for pre-qualification and preliminary assessment – the architects teamed up with their former workplace, KÖZTI, which – as a correct partner – was satisfied with only the specialist design later on.

It is a wonder-house, or more precisely a wonder-full-house, and by this I mean the University Library and Conference Centre of Szeged. The genesis of the building – its birth, the process of construction, as well as the outcome – is all like a fairy tale. It is little short of a miracle when the design winning a tender and the designing programme survive and remain almost unchanged the processes of being elaborated for licensing, revised for tender design and construction design, meaning no one turns up with ideas aimed to have a cut in costs, or just have a say in designers' business. And what is more, there was more financial support to come for it thanks to the Széchenyi Project, and also the municipality helped out. This way a conference centre could also be built around the existing auditorium. In a situation like this the general contractor (Magyar Építő–Baucont Kht.) selected in the process of public procurement had nothing else to do but construct what was included in the contract it had. This example proves how important it is to have a tender published as part of a public procurement.

And now for the building. It has amazing dimensions in the first place. As if I saw a model of 2:1, everything appears twice as big as I expected. Entering the spacious glass hall I realized I could not see enough of the spectacle. It appeared almost surrealistic with its vast covered street, with its flat glass roof, bridges,

trees and all. It is a miracle in itself that such a project – a building with an area of 25,000 square metres and a sacrifice of 7,5 billion HUFs for culture – was successfully managed here in Szeged.

Walking round the building. Surrounded by single-storey dwelling-houses, the indoor street is provided with deeper

meaning after the opening up of the block, as its axis will serve as a lead-on toward the university campus. The house itself is a fantastic sight, the reading rooms have fascinating glass facades, the distances, the double interior heights, the colonnade flanking the entrance and the proportions of the roof with the 80-cm diameter pillars, the cornices do not repress my struggle with the scale and dimensions so confusing for me.

A plain sailing and a logical formula indeed, the transparent glass box of the reading rooms on one side, with a closed mass of a brick-covered structure including the stackrooms on the other, and the glass-covered street in-between. In the lane outside the stacks, in the „air space” of the „street” there are two spaces of double interior heights filled with computers: it is the information centre.

The generosity of the galleried, two-storey reading rooms rhymes with the spaciousness of the indoor street, accompanied by a fine rhythm of the bridges linking them also well-positioned functionally to communicate with the block of the stacks. Entering the building at the wid-

est point of the street we have the cloak-room and the Conference Centre on the left also accessible from the outside. The imposing banquet hall seating 730 people has a terraced layout with professional standards both for acoustics and stagecraft, being very much like a theatre with a gallery, side-boxes, and variable stage dimensions. Underneath there is a roomy hall for other programmes divided by a mobile wall, and yet another one just in front of it. Their prosceniums are attractive and spacious as well.

Each detail here suggests discipline and yet relaxed naturalness, which is also the overall image of the building itself. At the beginning everyone borrowed the books and rushed home with them. Today the number of those studying in the library is on the increase, with many of the students moving in in the morning and only leaving when the library closes. They enjoy the building, use it and also treat it as if it was of their own. I believe this is the most important result an architect can ever achieve.

I suggest everyone should travel to Szeged and see this building for themselves. This is a recommendation not only for architects but also for everyone else with a sensitivity for our artificial environment, for those who feel shocked when witnessing what is going on south of Petőfi Bridge on both sides of the Danube, for politicians and decision-makers alike, who have doubts whether the procedure of tendering and open public procurement can be rejected when it comes to spending public funds. Recommended also for our leaders in the chambers and ministries, so that they can see and show a positive example of what we would like to achieve and have as general practice instead of non-stop complaints and lamentation.

There is a lot at stake today: namely the honour and the self-respect of the profession as such. The example of the University Library and Conference Centre of Szeged proves that ours is not a lost cause yet.